

Avoimen julkaisemisen kokonaiskustannusten arviointi

Tutkimusjulkaisujen avoimen saatavuuden lehti- ja konferenssiartikkeleita koskevassa [osalinjauksessa](#) todetaan: *“Tutkimusjulkaisujen saatavuuden kokonaiskustannukset pysyvät korkeintaan nykyistä vastaavalla tasolla avoimeen saatavuuteen siirryttäessä. Kokonaiskustannusten arvioinnissa otetaan huomioon kaikki nykyiset kustannukset ja tutkimuksen kokonaismäärä.”*

Linjauksen mukainen kokonaiskustannusten arviointi tehdään osana avoimen tieteen seurantaa.

Seurantaa on työstänyt Kansalliskirjaston (FinELib) koordinoima työryhmä, jonka jäseninä toimivat viimeisen päivityksen osalta (2024):

- Kaisa Haapa-Aho (TAU)
- Sanna Toivola (JYU)
- Juho Jussila (UEF)
- Anna Laakkonen (Laurea)
- Sinikka Luokkanen (Hamk)
- Sirpa Suonpää (Luke)
- Timo Vilén (Kansalliskirjasto)

Sisällysluettelo

Osa 3: Avoimen julkaisemisen kokonaiskustannusten arviointi	1
Johdanto	2
Seuratut kustannukset ja tietolähteet	3
Liite 1: Kyselylomake	5
Tilausmaksut (muut kuin FinELib):	5
Transformatiiviset sopimukset (ei-FinELib)	5
OA-julkaisumaksut (ei-FinELib)	5
Painetut aineistot	6
Avoimen julkaisemisen infrastruktuureiden ja alustojen jäsenyys- ja tukimaksut (ei-FinELib):	6
Organisaation oman tieteellisen OA-kustannustoiminnan kustannukset	7
Rinnakkaistallentaminen	7
Avoimen julkaisemisen tukipalvelut sekä kirjoittajamaksujen käsittelyyn liittyvä asiantuntijatyö	7
Kotimaiset tieteelliset kausijulkaisut	7

Johdanto

Kokonaiskustannusten seurannassa käytetyt tiedot saadaan kolmesta lähteestä: 1) Kansalliskirjaston FinELib-toimistosta; 2) [Open APC](#) -palvelusta; 3) Avoimen tieteen kyselystä. Kyselyn toteuttaa AVOTT-sihteeristö ja se toistetaan kahden vuoden välein. FinELib-toimisto toimittaa tietonsa AVOTT-sihteeristölle erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti.

AVOTT-sihteeristö määrittelee kerättävien tietojen pohjalta avoimen julkaisemisen kokonaiskustannukset sekä niiden jakautumisen kustannuslajeittain ja sektoreittain. Seurannan tulokset julkaistaan tiedejatutkimus.fi-portaalissa osana Avoimen tieteen seurannan raportointia. Tulosten lisäksi kommentoidaan datan laatua sekä esitetään ehdotuksia seurannan kehittämiseksi. Seurannan tuloksena syntyvä data julkaistaan Fairdata-palvelussa.

Seuranta kattaa lisenssi- ja tilausmaksut, transformatiiviset sopimukset, kirjoittajamaksut, painetut aineistot, avoimen julkaisemisen infrastruktuureiden ja alustojen jäsenyys- ja tukimaksut, organisaatioiden oman tieteellisen OA-kustannustoiminnan kustannukset, rinnakkaistallentamisen, avoimen julkaisemisen tuen sekä kotimaiset tieteelliset kausijulkaisut. Osa mainituista kustannuksista ei suoraan liity avoimeen julkaisemiseen, mutta on otettu mukaan, jotta voidaan seurata avoimen julkaisemisen vaikutuksia.

Taulukko 1 sisältää yhteenvedon seurattavista kustannuksista ja tietolähteistä. Avoimen tieteen kyselyyn kuuluvat, avoimen julkaisemisen kustannuksia koskevat kysymykset tarkennuksineen löytyvät liitteestä 1. Seurantamallissa ja kyselylomakkeessa esiintyviä käsitteitä on avattu [FinELib-sanastossa](#).

Yleisiä ohjeita:

- **Kustannukset ilmoitetaan euroissa ja kokonaissummina.** Niitä ei pääsääntöisesti eritellä kustantajittain. Poikkeuksen muodostavat FinELibin transformatiiviset ja full OA -sopimukset, joiden osalta FinELib-toimisto toimittaa myös kustantajakohtaiset hinnat (mikäli sopimukset eivät estä tätä).
- **Henkilötyövuosien arviointi:** Rinnakkaistallentamista sekä avoimen julkaisemisen tukipalveluita ja seurantaa koskevat vastaukset ovat arvioita, ja ne ilmoitetaan henkilötyövuosissa yhden desimaalin tarkkuudella. Näiden osalta tarkkojen euromäärien esittäminen ei yleensä ole mahdollista.
- **Piilokulut:** Osa avoimen julkaisemisen kustannuksista on vaikeasti jäljitettäviä (esim. tutkijoiden luottokorteilla maksamat kirjoittajamaksut eivät usein tule organisaatioiden tietoon). Tämä huomioidaan tulosten raportoinnissa.

Seuratut kustannukset ja tietolähteet

Kustannus	Tietolähde	Lisätietoja
Lisenssi- ja tilausmaksut (FinELib)	FinELib	Kustannukset tieteellisistä e-lehdistä, e-kirjoista ja kokotekstitietokannoista. Jako "tieteellisen" ja "ei-tieteellisen" välillä tehdään kustantajan/pääasiallisen sisällön perusteella. Ei sisällä arkistoaineistoja, lähdeaineistoja, tilastotietokantoja tai viittaustietokantoja.
Lisenssi- ja tilausmaksut (ei-FinELib)	Kysely	Organisaation suoraan välittäjältä tai kustantajalta (ei FinELibin kautta) hankkimat tieteelliset e-lehdet, e-kirjat ja kokotekstitietokannat. Jako "tieteellisen" ja "ei-tieteellisen" välillä tehdään kustantajan/pääasiallisen sisällön perusteella. Ei sisällä arkistoaineistoja, lähdeaineistoja, tilastotietokantoja tai viittaustietokantoja. Ilmoitetaan kokonaissummina ilman kustantajaerittelyä.
Transformatiiviset sopimukset (FinELib)	FinELib	Ilmoitetaan kokonaissummana ja kustantajittain. Organisaatio raportoi kustantajan kirjoittajamaksut (myös APC-alennuksen saaneet) erikseen kohtaan "OA-julkaisumaksut". Lista FinELibin transformatiivisista sopimuksista löytyy täältä .
Transformatiiviset sopimukset (ei-FinELib)	Kysely	Organisaation itsenäisesti solmimat (ts. ei-FinELib) transformatiiviset sopimukset. Ilmoitetaan kokonaissummana.
Full OA -sopimukset (FinELib)	FinELib	FinELibin sopimukset täysin avointen kustantajien kanssa. Ilmoitetaan kokonaissummana ja kustantajittain.
OA-julkaisumaksut (ei-FinELib)	OpenAPC (Virta-rajapinnan kautta) + kysely	Avoimen julkaisemisen kirjoittajamaksut (APC: Article Processing Charge ja BPC: Book Processing Charges). Sisältää myös OA-kiintiöiden loppumisen jälkeen maksetut kirjoittajamaksut, tutkijoiden luottokortilla maksamat kirjoittajamaksut sekä kustantajien OA-jäsenohjelmien jäsenmaksut. Avoimeen julkaisemiseen liittymättömiä värikuva-, ylisivu-, tms. maksuja ei raportoida.
Painetut aineistot	Kysely	Kaikki painettu aineisto (kirjat, lehdet, kausijulkaisut jne.) tieteellisyydestä riippumatta. Ilmoitetaan kokonaissummana.
Avoimen julkaisemisen infrastruktuureiden ja alustojen jäsenyys- ja tukimaksut (FinELib)	FinELib	Konsortion kautta tuki- ja jäsenmaksut (esim. arXiv.org, DOAJ). Ilmoitetaan kokonaissummana.

Avoimen julkaisemisen infrastruktuureiden ja alustojen jäsenyys- ja tukimaksut (ei-FinELib)	Kysely	Konsortion ulkopuolella maksetut tuki- ja jäsenmaksut (esim. arXiv.org, Open Citations, DOAJ).
Tieteellisen OA-kustannustoiminnan kustannukset	Kysely	Organisaation oman tieteellisen OA-kustannustoiminnan kustannukset. Ilmoitetaan kokonaissummina.
Rinnakkaistallentaminen	Kysely	Infrastruktuurin ylläpito- ja tallennustyön henkilökulut. Arvio ylläpitokustannuksista annetaan euroissa, ja henkilökulut arvioidaan henkilötyövuosina yhden desimaalin tarkkuudella. Tarkempi ohje kyselylomakkeessa.
Avoimen julkaisemisen tukipalvelut sekä kirjoittajamaksujen käsittelyyn liittyvä asiantuntijatyö	Kysely	Esim. tutkijoiden neuvontaan, avoimen julkaisemisen seurantaan, datan avaamiseen sekä kirjoittajamaksujen käsittelyyn ja seurantaan liittyvä asiantuntijatyö. Vastaukset ovat arvioita ja annetaan henkilötyövuosina yhden desimaalin tarkkuudella. Avoimen julkaisemisen hallinnointityökaluista (esim. SciFree JST, ChronosHub) maksetut lisenssimaksut ilmoitetaan erikseen euromääräisinä.
Kotimaiset tieteelliset kausijulkaisut	Kysely	Tilaus-, kirjoittaja- ja tukimaksut kokonaissummana. Huom! Kotimaisten tieteellisten kausijulkaisujen kustannuksia <i>ei</i> erotella muissa kysymyksissä, toisin sanoen ne sisällytetään myös muihin vastauksiin.

Taulukko 1: yhteenveto seurattavista kustannuksista ja tietolähteistä

Liite 1: Kyselylomake

Tilausmaksut (muut kuin FinELib):

Kuinka paljon organisaatio maksoi vuonna 2025 muista kuin FinELibin kautta tilatuista *tieteellisistä* e-lehdistä, e-kirjoista?

- **Sisällytä vastaukseen:** organisaation suoraan välittäjän tai kustantajan kautta hankkimat yksittäiset aineistot ja FinELib-sopimusten ulkopuoliset tilausmaksut/lisenssit.
- **Älä sisällytä:** transformatiivisia sopimuksia, arkisto- ja lähdeaineistojen, tilastotietokantojen, viittaustietokantojen tai muiden kuin tieteellisiä kokotekstijulkaisuja sisältävien tietokantojen kustannuksia.
- Tee jako "tieteellisen" ja "ei-tieteellisen" välillä kustantajan ja pääasiallisen sisällön perusteella.

- E-lehdet ja e-sarjajulkaisut yht. _____ €
- E-kirjat yht. _____ €

Lisätietoja:

Transformatiiviset sopimukset (ei-FinELib)

Kuinka paljon organisaatio maksoi vuonna 2025 FinELib-konsortion *ulkopuolisista* (ts. organisaation itsenäisesti solmimista) transformatiivisista sopimuksista?

- Kustantajille maksetut erilliset kirjoittajamaksut raportoidaan erikseen kohtaan "OA-julkaisumaksut". Lisätietoja-kohdassa voit mainita kustantajien nimet.
- FinELib-konsortion ulkopuoliset transformatiiviset sopimukset yht. _____ €
- Organisaatiomme ei ole solminut FinELib-konsortion ulkopuolisia transformatiivisia sopimuksia: _____.

Lisätietoja:

OA-julkaisumaksut (ei-FinELib)

Kuinka paljon organisaatio maksoi avoimen julkaisemisen kirjoittajamaksuja (APC ja BPC) vuonna 2025?

- **Sisällytä summaan:** organisaation itsensä maksamat kirjoittajamaksut, OA-kiintiöiden loppumisen jälkeen maksetut kirjoittajamaksut, kustantajien OA-jäsenohjelmien (esim. Springer Open Membership) jäsenmaksut sekä kotimaisille kustantajille maksetut kirjoittajamaksut.
- **Älä sisällytä:** [FinELibin transformatiivisten sopimuksiin](#) kuuluvien *lisämaksuttomien* artikkeleiden kustannuksia *tai* avoimeen julkaisemiseen liittymättömiä värikuva-, ylisivu-, tms. maksuja.
- Tietomme löytyvät OpenAPC:sta kokonaisuudessaan: _____
- Tietomme löytyvät OpenAPC:sta, minkä lisäksi meillä on palveluun raportoimattomia OA-julkaisumaksuja (ei-FinELib)¹:
 - Artikkeleiden kirjoittajamaksut (APC) yht. _____ €
 - Kirjojen kirjoittajamaksut (BPC) yht. _____ €
 - Kustantajien OA-jäsenohjelmien maksut yht. _____ €
- Tietomme eivät löydy OpenAPC:sta. Organisaatiomme OA julkaisumaksut:
 - Artikkeleiden käsittelymaksut (APC) yht. _____ €
 - Kirjojen käsittelymaksut (BPC) yht. _____ €

¹ Esim. OpenAPC:hen "kelpaamattomat" kirjoittajamaksut (kirjojen yksittäisten lukujen maksut jne) tai osaa vuotta koskevat maksut, joita ei vielä ole raportoitu OpenAPC:hen.

- Kustantajien OA-jäsenohjelmien maksut yht. _____ €
- Organisaatiomme ei maksa kirjoittajamaksuja tai niitä ei seurata _____

Lisätietoja:

Painetut aineistot

Kuinka paljon organisaatio (kirjasto) maksoi painetuista aineistoista vuonna 2025?

- Sisällytä tähän *kaikki* painetut aineistot ottamatta kantaa aineistojen tieteellisyyteen. “Lisätietoja” -kohdassa voit antaa karkean arvion tieteellisten vertaisarvioitujen julkaisujen osuudesta.
- Painetut aineistot yht. _____ €

Lisätietoja:

Avoimen tieteellisen julkaisemisen infrastruktuureiden ja alustojen jäsenyys- ja tukimaksut (ei-FinELib):

Kuinka paljon organisaatio maksoi erilaisia avoimen julkaisemisen infrastruktuureiden ja alustojen tuki-, jäsen- ja ylläpitomaksuja FinELib-konsortion *ulkopuolella*² vuonna 2025?

- Esim. arXiv.org, Open Citations, DOAJ, oman organisaation verkkolehtialustat, julkaisuarkistot. Voit tarkentaa lisätietoihin, millaisia OA-infrastruktuureja ja -alustoja rahoitetaan.
- OA-infrastruktuurin, -alustojen ja -palveluiden tuki- ja jäsenyysmaksuja yht. _____ €

Lisätietoja:

Organisaation oman tieteellisen OA-kustannustoiminnan kustannukset

Kuinka paljon organisaatio maksoi omasta tieteellisistä OA-kustannustoiminnasta (Helsinki University Press, Tampere University Press tms.) vuonna 2025?

- Oman tieteellisen OA-kustannustoiminnan kustannukset yht. _____ €

² Esim. SCOSSin (The Global Sustainability Coalition for Open Science Services) kautta kanavoitu rahoitus tapahtuu FinELib-konsortion kautta.

Lisätietoja:

Rinnakkaistallentaminen

Kuinka paljon organisaatio maksoi rinnakkaistallentamisesta (infrastruktuurin ylläpito- ja tallennustyön henkilökulut) vuonna 2025?

- **Ylläpito:** Arvio kustannukset 5000 euron tarkkuudella.
 - **Henkilökulut:** Arvioi ylläpito- ja tallennustyön henkilökulut henkilötyövuosina (htv) yhden desimaalin tarkkuudella. (Esim. kahden puolipäiväisen työntekijän panos = 1,0 htv).
 - **Laskukaava oman julkaisuarkiston kustannusten erottamiseen vuositasolla:** Julkaisuarkiston kokonaiskustannukset * (rinnakkaistallenteiden määrä / kaikkien uusien julkaisujen määrä).
- Ylläpitokustannukset arviolta yht. _____ €
 - Henkilökulut henkilötyövuosina arviolta yht: _____ htv

Lisätietoja:

Avoimen julkaisemisen tukipalvelut sekä kirjoittajamaksujen käsittelyyn liittyvä asiantuntijatyö

Kuinka paljon organisaatiossa käytettiin työaika avoimen julkaisemisen tukipalveluihin sekä kirjoittajamaksujen hallinnointiin vuonna 2025?

- Tukipalveluihin lasketaan mm. tutkijoiden neuvonta, julkaisemisen tuki ja seuraaminen sekä datan avaaminen. Arvioi henkilötyövuosina yhden desimaalin tarkkuudella.
 - Ilmoita erikseen OA- hallinnointityökalujen (esim. SciFree JST, ChronosHub) lisenssimaksut euroina..
- Henkilötyövuosien määrä organisaatiossa arviolta _____ htv
 - OA-hallinnointityökalujen lisenssimaksuja yht. _____ €

Lisätietoja:

Kotimaiset tieteelliset kausijulkaisut

Kuinka paljon organisaatio maksoi *kotimaisista tieteellisistä* lehdistä sekä niissä julkaisemisesta vuonna 2025?

- Sisällytä summaan tilausmaksut, kirjoittajamaksut sekä mahdolliset tukimaksut.
- Huom! Varmista, että ilmoittamasi summa on sisällytetty yllä oleviin kysymyksiin 1-6. Summaa kysytään tässä erikseen seurannan tarpeisiin.

- Maksut kotimaisille tieteellisille kausijulkaisuille yht. _____ €.

Lisätietoja: